

Határozatok Tára

HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. július 28.¹

C-411/15. P. sz. ügy

**Timab Industries,
Cie financière et de participations Roullier (CFPR)
kontra**

Európai Bizottság

„Fellebbezés — Kartellek — A takarmányozási foszfátok európai piaca — A fellebbezőknek a vitarendezési eljárásból való kilépése — Rendes közigazgatási eljárás — A vitarendezési eljárás során közölt valószínű bírságtartomány alkalmazásának hiánya — Az Európai Unió Törvényszéke korlátlan felülvizsgálati jogkörének terjedelme — A bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása”

I – Bevezetés

1. A jelen ügy tárgya a Timab Industries és a Cie financière et de participations Roullier (CFPR) (a továbbiakban együtt: Timab és társa) által az Európai Bizottság C(2010) 5001 végleges határozatának² (a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránti keresetüket, valamint az e határozattal a velük szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti másodlagos kérelmüket egyaránt elutasító, az Európai Unió Törvényszéke által hozott 2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet (T-456/10, a továbbiakban: megtámadott ítélet)³ ellen benyújtott fellebbezés.

2. A megtámadott ítéletnek két figyelemre méltó sajátossága van: egyrészt a Törvényszék először hozott döntést a kartellügyekben a 622/2008/EK rendelettel⁴ bevezetett vitarendezési eljárásról, másrészt egy olyan, úgynevezett „vegyes”⁵ esetről, amelyben a Bizottság egységes jogsértés címén két, különböző címzettekhez intézett, és két külön eljárást követően elfogadott határozatával szabott ki bírságot. A jogvita tárgyát képező helyzet jellemzője ugyanis, hogy a Bizottság ugyanaznapi dátummal fogadott el egyazon jogsértésre vonatkozó két külön határozatot, az egyiket a vitarendezési eljárásban annak lezárultáig részt vevő, a másikat pedig azon vállalkozásoknak – nevezetesen a Timabnak és

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — Az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásban (COMP/38866 – „takarmányozási foszfátok”-ügy) 2010. július 20-án hozott határozat.

3 — EU:T:2015:296.

4 — A 773/2004/EK rendelet kartellügyekben folytatott vitarendezési eljárásokkal kapcsolatos módosításáról szóló, 2008. június 30-i bizottsági rendelet (HL 2008. L 171., 3. o.). A 2004. április 7-i 773/2004 bizottsági rendelet (HL 2004. L 123., 18. o.) a Bizottság által az EK-Szerződés 81. és 82. cikke (jelenleg EUMSZ 101. és 102. cikk) alapján folytatott eljárásokra vonatkozóan a pontosítással, hogy a jelen ügyre a Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépését követő jogszabályok az irányadóak, mivel a vitatott határozatot ezt követő időpontban fogadták el.

5 — A megtámadott ítélet 72. pontjában használt megjelölés.

társának – címezve, amelyek ebből az eljárásból kilépve, a rendes közigazgatási eljárás lefolytatását választották. A Törvényszék kibővített tanácsban eljárva, az elé terjesztett kereset ezen újszerű, kettős jellegére tekintettel a vitarendezési eljárással kapcsolatban fontos előzetes észrevételeket tett ebben az ítéletben.⁶

3. A Bíróság kérésének megfelelően jelen indítvány a fellebbezés harmadik és negyedik jogalapjának elemzésére szorítkozik. Ezek lényegében elsősorban a Törvényszéket megillető korlátlan felülvizsgálati jogkör terjedelmének, valamint a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elve tiszteletben tartásának kérdését vetik fel egy olyan különleges, „vegyes” helyzetben, amelyben egy vitarendezési és egy rendes eljárás egymással párhuzamosan zajlott. Előljáróban megjegyezném, hogy véleményem szerint, később kifejtendő indokok alapján, a Törvényszék sem az említett jogkör terjedelmét, sem az említett elveket, sem az említett eljárások szabályait nem sértette meg, így e két jogalap címén nem lehet a fellebbezésnek helyt adni.

II – A jogvita előzményei és a Törvényszék előtti eljárás

4. A jelen jogvita előzményeit részletesen tárgyalja a megtámadott ítélet, amelyre itt most visszautalok.⁷ A lényeges és a jelen indítvány megértéséhez szükséges elemek az alábbiak szerint foglalhatók össze.

5. 2004-ben folytatott helyszíni vizsgálatai során a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a takarmányozási foszfátok ágazatában tevékenykedő hat vállalkozás, közöttük a Timab és társa, az EUMSZ 101. cikkbe és az EGT-Megállapodás 53. cikkébe ütköző, egységes és folyamatos jogsértés megvalósítására alkalmas kartellben vett részt.⁸

6. 2009. február 19-i leveleiben a Bizottság a kartell valamennyi tagját tájékoztatta az 1/2003/EK rendelet⁹ szerinti határozat elfogadására irányuló közigazgatási eljárás megindításáról, és arra kérte őket, hogy tudassák vele, amennyiben készek részt venni a 622/2008 rendelettel módosított 773/2004 rendelet 10a. cikke szerinti vitarendezési megbeszéléseken.

7. Valamennyi érintett vállalkozás a vitarendezési eljárás mellett kötelezte el magát. A vitarendezés érdekében folytatott megbeszélések keretében a Bizottság tájékoztatta a Timabot és társát,¹⁰ hogy az 1978. december 31. és 2004. február 10. közötti időszakban megvalósult, egységes és folyamatos jogsértésben való részvételük miatt 41 és 44 millió euró közötti összegű bírság megfizetésére készül őket egyetemlegesen kötelezni. Arról is tájékoztatta őket, hogy ez az összeg¹¹ a vitarendezés címén¹²

6 — Lásd a megtámadott ítélet 58–74. pontját.

7 — Lásd a megtámadott ítélet 1–28. pontját. Az említett előzmények még teljesebb leírása, különösen a Timabnak és társának felrótt jogsértés elemeit illetően, megtalálható a vitatott határozatban (5. és azt követő oldalak).

8 — A vitatott határozat alapján (különösen 6. o., 3. pont, és 107. o., 1. cikk), a megállapított jogsértés a takarmányozási foszfátok európai piaca nagy részének felosztásában, az értékesítési kvóták és az ügyfelek kartelltagok közötti elosztásában, valamint az árak és az értékesítési feltételek összehangolásában állt.

9 — Az [EK]-Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.).

10 — A 622/2008 rendelet által módosított 773/2004/EK rendelet 10a. cikkének (2) bekezdésével összhangban. Lásd még az 1/2003/EK tanácsi rendelet 7. és 23. cikke szerint kartellügyekben hozott határozatok elfogadása érdekében folytatott vitarendezési eljárások lefolytatásáról szóló bizottsági közlemény (HL 2008. C 167., 1. o., a továbbiakban: vitarendezési közlemény) 16. pontját; a cikke tárgya a „[j]ogsértés megállapítása és megszüntetése”, illetve a „[b]írságok”.

11 — Lásd a megtámadott ítélet 79. pontját.

12 — A vitarendezési közlemény 20–22. és 31–33. pontja rögzíti, hogy a Bizottság a bírságösszeg 10%-ának megfelelő kedvezményben részesítheti azt a felet, amely együttműködik az ügy vitarendezési eljárásnak köszönhető gyors lezárásában.

nyújtott 10%-os csökkentésen kívül magában foglalja az alkalmazandó iránymutatás alapján enyhítő körülmények címén nyújtott 35%-os csökkentést,¹³ amelyet azért nyújtottak, mert az érintettek lehetővé tették, hogy a Bizottság kiterjessze a kartellben való saját részvételük időtartamát, valamint magában foglalja az engedékenységi közlemény alapján nyújtott 17%-os csökkentést is.¹⁴

8. A többi érintett vállalkozással ellentétben a Timab és társa úgy döntöttek, hogy visszalépnek a vitarendezési eljárástól, és így a rendes közigazgatási eljárásban vettek részt. 2009-es visszalépésüket követően betekintettek az iratokba, 2010. február 2-án válaszoltak a kifogásközlésre, és részt vettek a 2010. február 24-én tartott meghallgatáson.

9. 2010. július 20-án a Bizottság két határozatot fogadott el ugyanabban az ügyben, az egyiket azon kartelltagoknak címezve, amelyek a vitarendezési eljárásban annak lezárultáig részt vettek,¹⁵ másrészt a Timabnak és társának címzett vitatott határozatot. Ez utóbbi határozatban a Bizottság megállapította, hogy a fellebbezők a szóban forgó jogsértésben 1993. szeptember 16. és 2004. február 10. között vettek részt, és egyetemlegesen 59 850 000 euró összegű bírságot szabott ki rájuk, amely engedékenységi címén mindössze 5%-os engedményt foglalt magában.¹⁶

10. 2010. október 1-jén a Timab és társa keresetet nyújtott be a Törvényszékhez, amelyben a vitatott határozat teljes, de legalább részleges megsemmisítését kérte, másodlagosan pedig a határozat értelmében velük szemben kiszabott bírság összegének csökkentését.¹⁷ A fellebbezők elsősorban arra hivatkoztak, hogy a Bizottság azáltal, hogy a vitarendezési eljárás során kilátásba helyezett maximális összegtartományhoz képest jóval magasabb bírságot állapított meg, jogellenesen szankcionálta a vitarendezési eljárásból való kilépésüket.¹⁸

11. A megtámadott ítéletben a Törvényszék a Timab és társa által a megsemmisítésre és megváltoztatásra irányuló kereseti kérelmeik alátámasztására előadott jogalapok mindhárom csoportját elutasította,¹⁹ és őket a költségek viselésére kötelezte.

III – A Bíróság előtti eljárás és a felek indítványai

12. A Bíróság Hivatalához 2015. július 27-én benyújtott fellebbezésében a Timab és társa a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését és az ügy Törvényszék elé való visszautalását kéri, a vitatott bírság összegének megfelelő csökkentése érdekében. Járulékos jelleggel annak megállapítását kérik, hogy a Törvényszék a bírósági eljárás észszerűtlen időtartama révén megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogukat. Végül pedig azt kérik, hogy valamennyi költség viselésére a Bizottságot kötelezzék.

13 — Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o., a továbbiakban: a 2006. évi iránymutatás). Lásd az említett iránymutatás 10., 11. és 29. pontját.

14 — Lásd a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o., a továbbiakban: engedékenységi közlemény) 20–27. pontját.

15 — Az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásban (COMP/38866 – „takarmányozási foszfátok”-ügy) hozott C(2010) 5004 végleges bizottsági határozat, amely a Kemira-csoportot (Yara Phosphates Oy, Yara Suomi Oy és Kemira Oy), a Tessengerlo Chemie-t, az Ercros-csoportot (Ercros SA és Ercros Industriel SA), az FMC-csoportot (FMC Foret SA, FMC Netherlands BV és FMC Corporation), valamint a Quimitecnica.com-Comercia e Indústria Químicas és anyavállalatát, a José de Mello SGPS-t érintette.

16 — Lásd a vitatott határozat 83. o. 303. pontját, 96. o. 340. pontját, és 102. o. 359. pontját, valamint a megtámadott ítélet 80. pontját.

17 — Lásd a megtámadott ítélet 29., 41., 44. és azt követő pontjait, valamint 214. és azt követő pontjait.

18 — Lásd különösen a megtámadott ítélet 45–57. pontját.

19 — A megtámadott ítélet 43. pontja értelmében: „[a] jogalapok első csoportja a vitarendezési eljárásra, és különösen arra a tényre vonatkozik, hogy a [fellebbezők] kiléptek ezen eljárásból [lásd a hivatkozott ítélet 44. és azt követő pontjait], a jogalapok második csoportja a szóban forgó kartell elemeit, nevezetesen a kompenzációs mechanizmust és az értékesítési feltételeket megvalósító bizonyos magatartásokra vonatkozik [lásd a 128. és azt követő pontokat], végül pedig a jogalapok harmadik csoportja a bírság összege kiszámításának több szempontját érinti [lásd a 142. és azt követő pontokat]”. Jelen indítvány tárgya szempontjából az első jogalapcsoport a leginkább releváns.

13. A Bizottság egyrészt a fellebbezés elutasítását kéri a Bíróságtól, arra tekintettel, hogy a Timab és társa által elsődlegesen előterjesztett öt jogalap, valamint a járulékosan előterjesztett jogalap teljes egészében hatástalan, elfogadhatatlan, illetve megalapozatlan, másrészt pedig a fellebbezők költségviselésre való kötelezését kéri.

14. Az ügyben nem tartottak tárgyalást.

IV – Elemzés

15. A jelen indítvány tárgyát képező harmadik és negyedik fellebbezési jogalap a 622/2008 rendelet²⁰ által bevezetett, a Timab és társa döntésének értelmében megszakított vitarendezési eljárás, valamint az említett rendelet által módosított 773/2004 rendelet általános rendelkezései által szabályozott, az említett döntés eredményeként a velük szemben végül lefolytatott rendes közigazgatási eljárás közötti kapcsolatra vonatkozik.

16. E két jogalap értelmében a fellebbezők arra hivatkoznak, hogy a vitatott határozat helybenhagyásával a Törvényszék megsértette korlátlan felülvizsgálati jogkörének terjedelmét, és ily módon ítéletének indokolása ellentmondásos. Ezenkívül a negyedik jogalap azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvét. Végül ugyanezen jogalap keretében a Timab és társa azt sérelmezi, hogy a Törvényszék a vitarendezési eljárást illetően tévesen alkalmazta a jogot. E három szempont alapján elemzem az említett jogalapokat.

A – A Törvényszéket megillető korlátlan felülvizsgálati jogkör állítólagos megsértéséről (harmadik jogalap és a negyedik jogalap első részének második fele)

17. Először a Timab és társa által a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása tárgyában előadott érdemi bírálatokat fogom megvizsgálni, mielőtt röviden rátérek a harmadik és negyedik jogalapon egyaránt, szintén az említett jogkör vonatkozásában hivatkozott indokolásbeli ellentmondásokra.

1. A Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlásáról

18. A fellebbezők lényegében azt állítják, hogy a Törvényszék elmulasztotta bírósági felülvizsgálattal kapcsolatos kötelezettségeit azáltal, hogy a velük szemben a vitatott határozatban kiszabott bírság valamennyi elemét, különösen az általuk elérni kívánt csökkentéseket nem vizsgálta megfelelően.

19. A Timab és társa harmadik jogalapjukban előadják, hogy a Törvényszék nem gyakorolta megfelelően korlátlan felülvizsgálati jogkörét, amikor anélkül, hogy a Bizottság által hivatkozott elemek tényszerűségéről meggyőződött volna, „megállapította, hogy a Bizottság a fellebbezők vitarendezési eljárásból történt kilépését követően, állítólagos »új elemek« alapján kiszabhatott számottevően magasabb bírságot igen jelentősen rövidebb időtartamú jogsértés miatt”.²¹ Azt állítják, hogy az említett

20 — A Törvényszék által a megtámadott ítéletben (58–74. pont) kifejtett teljes körű bemutatáson kívül számos jogtudományi munka foglalkozott az említett eljárással, ahogy azt felsorolja Hauviller, M. és Perret, G. „La procédure de transaction en droit de la concurrence: Bilan de la pratique décisionnelle de la Commission européenne (mai 2010-mai 2015)” című művében, *Concurrences*, 2015., 3. sz. 241. o. Lásd különösen a Ledoux, V. és Roda, J.-C. „Adoption par la Commission européenne d'une procédure de »transaction« en matière d'ententes” c. művében szereplő táblázatot, *Contrats Concurrence Consommation*, 2008., 8–9. sz., 10. tanulmány, és Petit, N., „Aperçu de la procédure communautaire de transaction” c. munkájának áttekintő rendszerét, *Concurrences*, 2009., 1. sz., 233. o. Jelen indítványban tehát nem térek ki ezen eljárás részletes vizsgálatára.

21 — Ebben a vonatkozásban a fellebbezők kifejezetten hivatkoznak a megtámadott ítélet 78. és 90. pontjára.

kilépést követően semmilyen új tényállási elem nem került az iratokba, és ha mégis, az egyetlen új elem a Bizottság aprólékosabb vizsgálatának köszönhetően az a felismerés, hogy a fellebbezők nem 1978 óta²² vettek részt a szóban forgó jogsértésben, holott a Bizottságnak ezt már a vitarendezési szakaszban meg kellett volna állapítania.

20. A Bizottság elsődlegesen előadja, hogy ezt a jogalapot mint hatástalant el kell utasítani, mivel a vitarendezési eljárás során fennálló és a vitatott határozat elfogadásához vezető helyzet relevanciával nem bíró összehasonlításán alapul, holott, mint azt a Törvényszék helyesen észrevételezte, onnantól, hogy a vitarendezéssel felhagytak, és rendes eljárás során került sor a határozat meghozatalára, annak értékelése kizárólag ez utóbbi eljárás alapján történhet. Hozzáfűzi, hogy a fellebbezők a megtámadott ítélet bemutatásakor eltorzítják a Törvényszék nyilatkozatait.²³ A Bizottság másodlagosan a szóban forgó jogalap elfogadhatatlanságára hivatkozik, azt állítva, hogy a Törvényszék azáltal, hogy ellenőrizte a bírság kiszámításánál figyelembe vett valamennyi elemet, megvizsgálta a vitatott határozat jogszerűségét, a tényállásra vonatkozó értékelése pedig nem képezheti fellebbezés tárgyát.

21. Emlékeztetek arra, ahogy az a megtámadott ítéletben is szerepel, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós versenyjogi szabályok megsértése miatt egyes vállalkozásokkal szemben bírságot kiszabó bizottsági határozatok bírósági felülvizsgálata során a jogszerűség vizsgálatát az uniós bíróság számára az 1/2003 rendelet EUMSZ 261. cikkel együttesen értelmezett 31. cikke által biztosított korlátlan felülvizsgálati jogkör egészíti ki. Az említett jogkörben eljáró Törvényszékre tartozik annak megítélése, hogy az ilyen bírság megfelelő jellegű-e, és adott esetben törölheti, csökkentheti vagy növelheti annak összegét.²⁴

22. Amikor a Bíróságot egy fellebbezés keretében ilyen kérdésben való döntéshozatalra hívják fel, méltányossági megfontolásokból nem helyettesítheti a Törvényszék értékelését a sajátjával annak érdekében, hogy megvizsgálja, hogy a Bizottság miként értékelte az adott jogsértő magatartás súlyát az egyes egyedi esetekben.²⁵ Egyedül a Törvényszék hatáskörébe tartozik ugyanis az elé tárt tényállás megállapítása és mérlegelése, és e mérlegelés, eltekintve a bizonyítékok elferdítésétől, nem minősül a Bíróság felülvizsgálata alá tartozó jogkérdésnek.²⁶ Mivel e felülvizsgálat a nyilvánvaló hibákra korlátozódik,²⁷ a Bíróság kizárólag akkor állapíthatja meg, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, és helyezheti hatályon kívül az ítéletet, ha úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy már aránytalan.²⁸

22 — E tárgyban a fellebbezők idézik a vitatott határozat 318. pontját.

23 — A Bizottság szerint a megtámadott ítélet 90. pontjában említett új elem nem a helyzet újbóli elemzésére vonatkozik – amelyet ez az intézmény állítólag saját kezdeményezése alapján végzett –, hanem az ügynek a Timab és társa által elsőként a kifogásközlésre adott válaszában ismertetett új megvilágítására; a kifogásközlés, amely kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy a vállalkozásoknak lehetőséget nyújtson álláspontjuk kifejtésére, biztosítva ezáltal a rendes eljárás kontradiktórius jellegét (ez utóbbi téma vonatkozásában lásd: Jääskinen főtanácsnok Galp Energía España és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa, C-603/13 P, EU:C:2015:482, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 — Lásd: megtámadott ítélet (215. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet (C-603/13 P, EU:C:2016:38, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 — Különösen: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. és 245. pont).

26 — Különösen a 2016. június 16-i SKW Stahl-Metallurgie és SKW Stahl-Metallurgie Holding kontra Bizottság ítélet (C-154/14 P, EU:C:2016:445, 33. pont).

27 — Kokott főtanácsnok kiemelte a Pilkington Group és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványában (C-101/15 P, EU:C:2016:258, 112. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), hogy ilyen hibáról „[e]gyrészt akkor beszélhetünk [...], ha a Törvényszék tévesen ítélte meg az EUMSZ 261. cikk szerinti jogköreinek terjedelmét, másrészt, ha nem foglalkozott átfogóan minden releváns szemponttal, harmadrészt pedig, ha helytelen jogi kritériumokat vett alapul, nem utolsósorban az egyenlő bánásmód és az arányosság elvére tekintettel”.

28 — Különösen: 2014. április 10-i Areva és társai kontra Bizottság ítélet (C-247/11 P és C-253/11 P, EU:C:2014:257, 177. pont); 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 205. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23. A jelen esetben a Bizottság helytállóan jegyzi meg, hogy a Törvényszék előtt felvetett kérdés sokkal inkább arra irányult, hogy a Bizottság helyes indokolásán alapszik-e a vitatott határozatban kiszabott bírság kiszámítása, és ennek érdekében a határozat meghozatalának időpontjában rendelkezésére álló valamennyi elemet figyelembe vette-e, mintsem arra – amire a fellebbezők lényegében hivatkoznak –, hogy indokolt volt-e magasabb összegű bírságot kiszabni rövidebb időtartamú jogsértésre.²⁹

24. Márpedig úgy vélem, hogy a Törvényszék teljes mértékben gyakorolta korlátlan felülvizsgálati jogkörét, alapos vizsgálatnak vetve alá úgy a vitatott határozat jogszerűségét, mint az abban kiszabott bírság összegének megfelelő jellegét.³⁰ Így tehát kielégítően megvizsgálta a Bizottság elemzésének megalapozottságát az e határozat elfogadásakor fennálló valamennyi körülmény, különösen a Timab és társa által a vitarendezésből való kilépést követően, a rendes eljárás során tanúsított együttműködés terjedelme tekintetében.³¹ Jelen fellebbezés keretében a tényállás ezen értékelése, a tények elferdítésének esetétől eltekintve, nem képezheti a Bíróság felülvizsgálatának tárgyát.

25. Ezenkívül úgy vélem, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, különösen, amikor helyesen helybenhagyta a Bizottság arra vonatkozó álláspontját, hogy a Timab és társa vitarendezési eljárásból való kilépése a vitarendezési közlemény 19. pontjának megfelelően, rendes közigazgatási eljárás folytatását vonta maga után.³² Éppen ennek az eljárási változásnak köszönhető az, hogy a fellebbezők korlátozás nélkül betekintheztek az iratokba,³³ valamint teljes körű kifogásközlést kaptak, amelyre válaszolhattak is, továbbá meghallgatást³⁴ tartottak, amely válaszadási szakasz során először vitatták hivatalosan, hogy 1993 előtt részt vettek volna a nekik felrótt jogsértésben. A Timab és társa számára tehát jogi szempontból semmilyen hátrányt nem jelentett ez a megközelítés, amely az abban az időpontban fennálló elemeket újaként vette figyelembe.

26. Végül pedig azt is meg kell állapítani, hogy a fellebbezők nem bizonyították, hogy a velük szemben kiszabott bírság összege a hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében „oly mértékben eltúlzott, hogy már aránytalan”.³⁵

27. Ennélfogva, lévén sem a tények elferdítése, sem téves jogalkalmazás nem állapítható meg, véleményem szerint e harmadik jogalapot mint elfogadhatatlant, de legalábbis mint megalapozatlant el kell utasítani.

29 — A Törvényszék ugyanakkor ügyelt arra, hogy e tekintetben a Timab és társa által e tekintetben előadott valamennyi érvre választ adjon (lásd a megtámadott ítélet 75. és azt követő pontjait, amelyek a „bírság összegének növelése a közölt bírságtartományhoz képest” kérdésköréhez kapcsolódó kifogásokra vonatkoznak) a megfelelő igazságszolgáltatás elvét tiszteletben tartva (ebben az értelemben lásd: Barennes, M., „L'arrêt du Tribunal Timab c/ Commission ou comment une transaction en matière de cartels aurait mieux valu qu'un bon procès...” *Revue Lamy de la Concurrence*, 2015., 45. sz., 58. o.).

30 — Lásd a megtámadott ítélet 43–220. pontját.

31 — Lásd különösen a megtámadott ítélet 90–107. pontját.

32 — Lásd a megtámadott ítélet 76. és 104. pontját. Emlékeztetnék arra, hogy a vitarendezési közlemény 19. pontja úgy rendelkezik, hogy „[a]mennyiben az érintett felek nem nyújtanak be vitarendezési beadványt, a végleges bizottsági határozathoz vezető eljárást esetükben nem a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések, hanem a [773/2004] rendelet általános, különösen a 10. cikke (2) bekezdésének, 12. cikke (1) bekezdésének és 15. cikke (1) bekezdésének rendelkezései alapján folytatják”. Az uniós bíróságokat nyilvánvalóan nem kötik az ebben a közleményben vagy a 2006. évi iránymutatásban a Bizottság által e közleményben vagy a 2006. évi iránymutatásban meghatározott, tájékoztató jellegű szabályok, ugyanakkor iránymutatásul szolgálhatnak az uniós bíróságok számára korlátlan felülvizsgálati jogkörük gyakorlása során (2016. január 21-i Galp Energia España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90. pont).

33 — Azzal kapcsolatban, hogy az iratokba való betekintés korlátozott a vitarendezési eljárás során, lásd különösen: Bernardeau, L. és Christienne, J.-P., *Les amendes en droit de la concurrence, Pratique décisionnelle et contrôle juridictionnel du droit de l'Union*, Larcier, Bruxelles, 2013., I. 716. pont.

34 — A vitarendezési eljárás és a rendes közigazgatási eljárás lefolytatását összehasonlító táblázatot lásd: Barbier de la Serre, E., „Le dispositif communautaire en matière de transactions”, *Revue Lamy de la Concurrence*, 2008., 17. sz., 95. o.

35 — Lásd a jelen indítvány 22. pontját.

28. A negyedik jogalap első részének második felében a Timab és társa azt állítja, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörével abban a vonatkozásban sem élt, hogy a Bizottság jogsértésre vonatkozó értékelésében szereplő hibákat, ellentmondásokat³⁶ és következetlenségeket³⁷ nem cáfolta. Azt róják fel neki, hogy ily módon helytelenül hagyta helyben az engedékenységi program keretében nyújtott, illetve az azon kívül nyújtható bírságcsökkentések csaknem teljes eltörlését.

29. Először is a Bizottsággal összhangban hangsúlyozom, hogy a Törvényszék ítéletében hosszú bekezdéseket szentelt a Bizottság által a vitatott határozatban kiszabott bírság összegének kiszámításakor figyelembe vett elemek szisztematikus vizsgálatának.³⁸ Nevezetesen alaposan megvizsgálta, miként vette a Bizottság figyelembe a fellebbezők javára engedékenység³⁹ vagy azon kívüli együttműködés⁴⁰ címén a bírságcsökkentést lehetővé tevő tényezőket. A Törvényszék kimerítő elemzésére tekintettel úgy vélem, hogy ebben a vonatkozásban korlátlan felülvizsgálati jogkörének teljes mértékben megfelelően járt el.

30. Úgy tűnik számomra, hogy a Timab és társa az állítólagos téves jogalkalmazásra hivatkozva valójában azt sérelmezi, hogy a Törvényszék teljes mértékben megerősítette a Bizottság tényálláselemzését, és a tényállás újbóli értékelését kéri a Bíróságtól, ami a hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban nem tartozik annak hatáskörébe.⁴¹ Ennélfogva azon a véleményen vagyok, hogy a negyedik jogalapban valamennyi erre alapított kifogást elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

31. Érdemben mindössze annyit kívánok megjegyezni, hogy a Bizottság és a Törvényszék⁴² helytállóan állapította meg, hogy a bírságcsökkentés elve és mértéke, mivel az alapulhat az engedékenység keretén belüli vagy „engedékenységen kívüli” együttműködésen is, nem csupán a felrótt jogsértés időtartamától függ, hanem az együttműködés minőségétől és az érintett vállalkozások által szolgáltatott információk hozzáadott értékétől is, amely tényezőket a Bizottságnak végleges határozata meghozatalának időpontjában kell értékelnie, vagyis a Timab és társa esetében a rendes eljárás lezárultakor, a Törvényszék tényleges felülvizsgálata mellett. Másodlagosan tehát úgy gondolom, hogy az említett kifogások semmiképpen sem megalapozottak.

2. A fellebbezők által hivatkozott indokolásbeli ellentmondásokról

32. A Timab és társa fellebbezési kérelmében és válaszbeadványában egyaránt azt állítja, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása keretében hozott ítéletének indokolása számos belső ellentmondást tartalmaz.⁴³ Mindazonáltal véleményem szerint ezen ellentmondások egyike sem állapítható meg.

36 — A fellebbezők szerint ellentmondás áll fenn – amelyet a Törvényszéknek fel kellett volna tárnia – a Bizottság által a Törvényszékhez benyújtott viszonzválasz és a megtámadott ítélet 94–95. pontja között, amennyiben az előbbi azt tartalmazza, hogy az „engedékenységen kívüli” együttműködés címén a Timab és társának járó 35%-os kedvezmény az 1978 és 2004 közötti időszakra vonatkozott, míg utóbbi szerint a figyelembe vett időszak csak az 1978 és 1992 közötti időszakra terjedt ki.

37 — Különösen következtelen, hogy az engedékenység címén nyújtott csökkentés mértékét végül 5%-ra csökkentették az 1993 és 2004 közötti időszak vonatkozásában, holott eredetileg 17%-ban állapították meg az 1978 és 2004 közötti időtartamra.

38 — Lásd a megtámadott ítélet 142–220. pontját.

39 — Lásd különösen a megtámadott ítélet 170–195. pontját.

40 — A 2006. évi iránymutatás 29. pontjában rögzített enyhítő körülményeket illetően, amelyek alapján csökkentés adható, lásd különösen a megtámadott ítélet 95., 188. és 189. pontját.

41 — Lásd a jelen indítvány 22. pontját.

42 — Lásd a megtámadott ítélet 90–95. pontját.

43 — Vagyis magának a megtámadott ítélet indokolásának ellentmondásosságáról van szó, szemben azon hivatkozott ellentmondásokkal, amelyek a fellebbezők szerint abból fakadnak, hogy a Törvényszék helybenhagyta azokat a következtetlenségeket, amelyek érvénytelenítették a Bizottságnak a vitatott határozatban kifejtett érvelését (lásd a jelen indítvány 28. és azt követő pontjait).

33. Először is a fellebbezők azt sérelmezik, hogy a Törvényszék úgy értékelte, hogy a vitarendezési eljárásból való kilépésük „*tabula rasa*”-helyzethez vezetett, amelyben „szakítottak a múlttal”, ennek ellenére mégis hátrányukra értékelte azt, hogy a rendes eljárás keretében, a *kifogásközlésre adott válaszukban megváltoztatták álláspontjukat*.⁴⁴ Véleményük szerint a Törvényszék nem fogadhatta volna el, alapvető jogait megsértve,⁴⁵ a Bizottság azon érvét, hogy az említett válaszadás szakaszában „új elem” merült fel, ezzel igazolva a bíróság összegének újraszámítását.

34. Mindenesetre a Bizottsággal egyetértve hangsúlyozom, hogy a Timab és társa ellentmondást vél felfedezni a megtámadott ítélet pontjainak két csoportja között, holott ezek különböző jogkérdésekre vonatkoznak; egyikük a vitarendezési eljárást érinti, a másik csoport pedig az engedékenység címén esetlegesen nyújtható engedményeket.⁴⁶ A vitarendezésre vonatkozó szabályozás ugyanis nem azonos az engedékenységre irányadó szabályokkal, lévén jól elkülönülő célokat szolgálnak, mint arra a Törvényszék is rámutatott.⁴⁷ Ráadásul a megtámadott ítélet helyesen különítette el egymástól a vitarendezési eljárást, amely jelen esetben nem ment végbe, a rendes közigazgatási eljárástól, amely a vitatott határozat meghozatalát eredményezte. Ezen első kifogás tehát megalapozatlan.

35. Másodszor a Timab és társa azt állítja, hogy a megtámadott ítélet 96. pontja, amelyben a Törvényszék – véleményem szerint teljesen megalapozottan – azt állapította meg, hogy „a Bizottságot a vitarendezési eljárás keretében tartott megbeszéléseken közölt tartomány nem köti”, ellentmondásban áll ezen ítélet 91. pontjával, amelyben a Törvényszék csupán „a bíróság számítási módjának” a fellebbezők szerint ugyanezen tartományhoz képest történő „újbóli kiigazítását” említette.

36. Elsősorban azt gondolom, hogy ez a kifogás elfogadhatatlan, mivel nem felel meg a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjában, valamint a vonatkozó ítélkezési gyakorlatban a fellebbezéssel szemben támasztott követelményeknek.⁴⁸ A Timab és társa ugyanis a megtámadott ítélet fent említett részeinek idézésére szorítkozik, az indokolás állítólagos ellentmondásosságát alátámasztandó legcsekélyebb jogi érvelést is mellőzve.

37. Másodlagosan, az említett kifogás érdemének esetleges vizsgálatát illetően, osztom a Bizottság azon álláspontját, hogy a fellebbezők elferdítik a Törvényszék megállapításait azáltal, hogy helytelen módon kontextusából kiemelik a megtámadott ítélet 91. pontjában szereplő „a bíróság számítási módjának újbóli kiigazítás[a]” kifejezést. E pont egészének, valamint a környező pontoknak az elolvasásából ugyanis az derül ki, hogy a Törvényszék megállapítása szerint a Bizottság a fellebbezőknek a jogsértésben való részvételük időtartamát illető álláspontjának megváltozását figyelembe véve „újbóli vizsgálatot” folytatott le a bíróság összegének az engedékenységi közleményben és a 2006. évi iránymutatásban foglalt szabályok alapján történő megállapítására, de ugyanazt a módszert követte, mint amelyet a Timab és társával közölt bírságtartomány kiszámításánál.

44 — Ebben a tekintetben a Timab és társa különösen a megtámadott ítélet 104–105. pontját állítja szembe ezen ítélet 90., 96., 122. és 179. pontjával. Szerintük, amennyiben ilyen „*tabula rasa*” helyzet állna fenn, az egyben a vitarendezés során tett esetleges nyilatkozataik visszaható hatályú kizárásával is járna, tehát azok nem minősülhetnek előzetes állásfoglalásnak.

45 — A fellebbezők azt állítják, hogy az általuk hivatkozott ellentmondások sértették ahhoz való jogukat, hogy a vitarendezési eljárás keretében szabadon megvitassák az ügyet a Bizottsággal, valamint hogy szabadon kiléphessenek az eljárásból; továbbá azt a jogukat is sértették, hogy anélkül, hogy korábbi „állásfoglalásukhoz” kötve lennének, rendes eljárás keretében védekezhessenek.

46 — Így a Timab és társa a fellebbezési kérelmében az ítélet 104–105. pontját állítja szembe a 122. ponttal, véleményem szerint helytelenül, mivel az előbbi két pont a vitarendezési eljárás során közölt elemekre vonatkozik – nevezetesen a valószínű bírságtartományra –, míg az utóbbi, harmadik pont azzal kapcsolatos, hogy milyen hatással járt az engedékenységre az, hogy a fellebbezők nyilatkozataira tekintettel a jogsértés időszakának egy részét már nem vették figyelembe.

47 — A megtámadott ítélet 65. pontjában a Törvényszék helyesen emelte ki, hogy „míg az engedékenységi politika célja a kartellek feltárása és a Bizottság e tekintetben fennálló feladatának megkönnyítése, a vitarendezési politika inkább a kartellügyekben folytatott eljárások hatékonyságát szolgálja [...] egyszerűsített eljárás [útján]”, amelyet ezen ítélet 60. és azt követő pontjai ismertettek. Lásd még a vitarendezési közlemény 1. pontját.

48 — A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata alapján a fellebbezésnek pontosan meg kell jelölnie a megtámadott ítélet vitatott elemeit, valamint azokat a jogi érveket, amelyek kifejezetten alátámasztják e kérelmet, a fellebbezés vagy az érintett jogalap elfogadhatatlanságának terhe mellett (lásd különösen: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38. Végül, a fellebbezők válaszbeadványukban említettek először egy további indokolásbeli ellentmondást, amelyet fellebbezésük harmadik jogalapjához kapcsoltak, anélkül hogy a Bíróság eljárási szabályzata 169. cikkének (2) bekezdésében foglaltaknak⁴⁹ eleget téve megjelölték volna, hogy a megtámadott ítélet mely részeire utalnak.⁵⁰ Ez az érv nyilvánvalóan elfogadhatatlan, mivel egyszerre új,⁵¹ hiányos és – a többihez hasonlóan – jogilag megalapozatlan.

39. A harmadik jogalap és a negyedik jogalap első része második felének fent vizsgált kifogásait tehát kivétel nélkül el kell utasítani.

B – A bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének állítólagos megsértéséről (a negyedik jogalap első részének első fele)

40. A fellebbezők negyedik jogalapjuk legelső részében azt állítják, hogy „az együttműködés címén kapott csökkentések [általuk] észszerűen előre nem látható mértékű, csaknem teljes eltörlésének helybenhagyásával” a Törvényszék megsértette a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvét. Ebben a tekintetben már most szeretném megjegyezni, hogy véleményem szerint, ha egy kartell résztvevői úgy döntenek, hogy kilépnek a vitarendezési eljárásból, ezáltal elveszítik azon kedvezményekre való jogosultságukat, amelyekben az eljárásban végig részt vevő felek részesülhetnek, ebből következően az e két elvre való hivatkozás álláspontom szerint semmilyen jelentőséggel nem bír.⁵²

1. A bizalomvédelem elvéről

41. A Timab és társa arra hivatkozik, hogy a velük szemben kiszabott bírság összegének megállapítása a bizalomvédelem elvét sértette, azon indoknál fogva, hogy a Törvényszék megállapításával ellentétben „észszerűen nem [volt] előrelátható”,⁵³ hogy a vitarendezési eljárás keretében, együttműködés címén nyújtott 52%-os mértékű csökkentés a vitarendezési eljárásból történő kilépéssel a vitatott határozatban megállapított 5%-os mértékűre csökken. Szerintük a Bizottság hirtelen fordulatot hajtott végre, amely azzal a paradox eredménnyel járt, hogy a bírság összege jelentősen emelkedett, miközben a jogsértés időtartama számottevően lecsökkent.

49 — Ez a rendelkezés kifejezetten rögzíti, hogy „[a] felhozott jogalapoknak és jogi érveknek pontosan meg kell jelölniük a Törvényszék határozatában szereplő indokolás vitatott részeit”. Lásd továbbá: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 29., 30. és 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 — Az említett beadványban Timab és társa lakonikusan azt állítja, hogy „a Törvényszék nem erősíthette volna meg egyrészlől azt, hogy a vitarendezési közlemény értelmében a »Bizottság nem tárgyal [a jogsértés] fennállásáról«, miközben informális beszélgetéseket tárgyalásoknak értékelt, amelyek során a fellebbezők állítólag elismerték, hogy 1993 előtt részt vettek a jogsértésben”.

51 — A 2016. június 22-i DK Recycling und Roheisen kontra Bizottság ítélet (C-540/14 P, EU:C:2016:469, 62. és azt követő pontok) felhívja a figyelmet arra, hogy a Bíróság eljárási szabályzata értelmében „az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel”. Márpedig e kivétel alkalmazásának feltételei nem állnak fenn jelen esetben.

52 — Úgy vélem ugyanis, hogy ha a felek kivonják magukat egy olyan különös szabályozás alól, mint a vitarendezés, akkor egyrészlől nem táplálhatnak jogos bizalmat azon jogi szabályozás potenciális hatásai iránt, amely alól kivonták magukat, másrészt nem támaszthatnak ugyanolyan bánásmódra igényt, mint az e szabályozás hatálya alatt maradó felek.

53 — A fellebbezők ezt a kifejezést a 773/2004 rendeletet módosító 622/2008 rendelet (2) preambulumbekzdéséből veszik át, amely úgy rendelkezik, hogy: „Az eljárásban részt vevő felek képesek lehetnek arra, hogy elismerjék [...] kartellben való részvételüket [...], ha a vitarendezési eljárás keretében *meglehető biztonsággal előre kiszámíthatják*, hogy a Bizottság a jogsértésben való részvételükkel kapcsolatosan milyen megállapítások tételét és milyen mértékű esetleges bírság kiszabását tervezi, és ha a felek ezekkel a megállapításokkal és bírságokkal egyet tudnak érteni” (kiemelés tőlem).

42. A fellebbezők állítása szerint indokolatlan volt ilyen határozatot hozni, mivel egyrészt a bíróság kiszámítására vonatkozóan ugyanazt a bizonyítási követelményt⁵⁴ és „általános módszertant”⁵⁵ kell alkalmazni a rendes eljárás során, mint a vitarendezési eljárásban, másrészt semmilyen új elemet nem csatoltak az iratokhoz a vitarendezési eljárásból való kilépésüket követően, végül pedig az egyéb mechanizmusok hatásainak, mint például az engedékenységi eljárás hatásainak e kilépésre tekintet nélkül is érvényben kell maradniuk. Ezen körülmények között véleményük szerint nem voltak abban a helyzetben, hogy „tájékozott döntést”⁵⁶ hozhassanak a kilépéssel kapcsolatban.

43. A Bizottság előadja, hogy a Timab és társa állításai hatástalanok. Szerinte a vitatott határozatban újonnan kiszabott bírságösszeg tekintetében nem a fellebbezők vitarendezési eljárásból történt kilépése volt a meghatározó, hanem kizárólag a kifogásközlésre adott válaszukban előadott védekezésük, amelyben inntól kezdve tagadták, hogy 1993 előtt részt vettek volna a kartellben. A Bizottság hozzáfűzi, hogy a Timab és társa számára előrelátható módon került sor e bírság újraszámítására, hiszen annak összegét a vitatott határozat meghozatalának időpontjában fennálló elemekre irányadó számítási szabályok szigorú alkalmazásával állapították meg. Előadja továbbá, hogy amennyiben az érdekeltek rosszul mérték fel választásuk következményeit, csak magukra vehetnek, és nem hivatkozhatnak információhiányra.

44. Véleményem szerint a Timab és társa által előadott, szóban forgó kifogásnak nem lehet helyt adni, mivel az számomra legalábbis megalapozatlannak, sőt elfogadhatatlannak tűnik, méghozzá a következő indokok alapján.

45. A Bizottság helyállón hangsúlyozza, hogy a fellebbezők nem hivatkozhatnak érvényesen arra, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg, vajon „tájékozott döntés” alapján léphettek-e ki a vitarendezési eljárásból, mivel a megtámadott ítéletből világosan kiderül, hogy ez a bíróság ténylegesen folytatott ilyen irányú vizsgálatot.⁵⁷ Tekintettel arra, hogy a Törvényszék alaposan ellenőrizte, hogy jelen esetben érvényesült-e a bizalomvédelem elve,⁵⁸ ez a kifogás valójában arra irányul, hogy Bíróság vizsgálja újra a Törvényszék által téves jogalkalmazás, illetve bizonyított ferdítés nélkül feltárt tényállást a vitatott bírság megváltoztatása érdekében, holott ezt a Bíróság hatáskör híján nem vizsgálhatja fellebbezés keretében.⁵⁹ Ennélfogva, véleményem szerint ezt az érvet elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

46. A teljesség kedvéért érdemben emlékeztetek arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a bizalomvédelem elve egyike az Unió alapelveinek, amelyre minden olyan gazdasági szereplő hivatkozhat, amelyben valamely illetékes hatóság megalapozott várakozásokat ébresztett pontos, feltétel nélküli és egybehangzó ígéreteivel.⁶⁰

54 — A Timab és társa azt állítja a vitatott határozat 318. pontjával kapcsolatban, hogy éppen amiatt ismerte el a Bizottság végül is azt, hogy nem vettek részt 1978-tól kezdődően egységes és folyamatos jogsértésben, mert nem ugyanazt a bizonyítási követelményt alkalmazta a vitarendezési eljárásból való kilépésük előtt, mint utána.

55 — Ezt a kifejezést a fellebbezők a 2006. évi iránymutatás 37. pontjából vették át, hogy ezáltal ismét csak a megtámadott ítélet 91. pontját kifogásolják, amelyben a Törvényszék a Bizottság által elvégzett, „a bírság összegének újbóli kiigazítását” említette. Mindazonáltal kiemelném, hogy először is a Törvényszék egyáltalán nem tagadta, hogy a 2006. évi iránymutatás alkalmazandó mindkét típusú eljárásban, mint ahogy azt különösen az említett ítélet 74. és 82. pontja is tanúsítja.

56 — A fellebbezők itt a vitarendezési közlemény 16. pontjára utalnak, amely úgy rendelkezik, hogy „[a] vitarendezési megbeszélések során az információknak [...] ilyen korai időpontban történő közlése lehetővé teszi a felek számára, hogy értesüljenek az addig figyelembe vett alapvető elemekről, például [...] az állítólagos kartell súlyosságáról és időtartamáról, [...] a bírságok várható mértékéről [...]. Ezáltal a feleknek valóban módjuk nyílik arra, hogy kifejtsek álláspontjukat az ellenük felhozott lehetséges kifogásokkal kapcsolatban, valamint *tájékozott döntést* tudnak hozni arról, hogy a vitarendezési utat válasszák-e” (kiemelés tőlem).

57 — Ebben a tekintetben a Bizottság a megtámadott ítélet 122. pontjára hivatkozik, ahol a Törvényszék kimondta, hogy „előre látható, hogy az engedékenység címén nyújtott jutalmat felülvizsgálják akkor, ha az engedékenység iránti kérelem keretében tett nyilatkozat részben egy figyelembe nem vett időszakra vonatkozik. Ugyanígy, mivel a [fellebbezők] nyilatkozata olyan elemnek minősült, amely a saját részvételük időtartamának kiterjesztését tette lehetővé, az eredetileg tervezett »engedékenységen kívüli« csökkentés is elveszítette relevanciáját” (kiemelés tőlem).

58 — Lásd a megtámadott ítélet 52., 57., valamint 123–124. pontját.

59 — Különösen: 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet (C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 26. pont); 2013. december 19-i Koninklijke Wegenbouw Stevin kontra Bizottság ítélet (C-586/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:863, 26. pont).

60 — Különösen: 2013. október 24-i Kone és társai kontra Bizottság ítélet (C-510/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:696, 76. pont); 2016. június 14-i Marchiani kontra Parlament ítélet (C-566/14 P, EU:C:2016:437, 77. pont), a megtámadott ítélet 123. pontjában hivatkozott törvényszéki ítélkezési gyakorlaton kívül.

47. A Bíróság ugyanakkor korábbi ítéletében már kimondta az uniós jogot sértő kartellekkel kapcsolatban, hogy a Bizottság a végleges határozat meghozatalát megelőző eljárási szakaszban nem nyújthat a bírság csökkentésére vagy elengedésére vonatkozóan semmilyen pontos biztosítékot, és e tekintetben az ilyen kartell résztvevői tehát nem táplálhatnak jogos bizalmat.⁶¹ Egy gazdasági szereplő ugyanis ilyen bizalomra való hivatkozással nem követelheti meghatározott mértékű bírság garantálását, annak összegét ugyanis az adott időpontban az adott ügyben fennálló valamennyi ténybeli és jogi körülmény figyelembevételével⁶² akkor kell kiszámítani, amikor az érdekelt úgy dönt, hogy együtt kíván működni a Bizottsággal.⁶³

48. A jelen ügyben a Timab és társa semmilyen „jogos bizalomra” nem hivatkozhatott azon becslések fenntartása vonatkozásában, amelyeket a Bizottság a vitarendezési eljárás során rendelkezésére bocsátott „a bírságok várható mértékének” formájában, és amelyeket „az addig figyelembe vett [...] elemek”⁶⁴ alapján állapított meg, vagyis az akkor feltételezett jogsértési (1978 és 2004 közötti) időszakra vonatkozóan.⁶⁵

49. Az említett bírságtartományok még akkor is kiigazíthatók lettek volna a végleges határozatban, ha a fellebbezők végigvitték volna a vitarendezési eljárást, annak érdekében, hogy a Bizottság a becsléseit követően tudomására jutott elemeket is figyelembe vegye, mivel e bírságtartományoknak nincs kötőerejük, mindössze iránymutatásul szolgálnak, amint ez a vonatkozó szabályozásból véleményem szerint egyértelműen kiderül.⁶⁶ A „megalapozott várakozások” e hiánya *a fortiori* érvényes, mivel az érdekeltek a vitarendezési eljárásból való kilépésüket követően, a rendes eljárás keretében hivatkoztak először olyan elemekre, amelyek arra mutattak, hogy a nekik felrótt jogsértésben rövidebb ideig vettek részt; és ezáltal olyan új helyzet állt elő, amely a Bizottságot eredeti elemzésének újbóli vizsgálatára indította.⁶⁷

50. A Bizottsággal egyetértésben megjegyzem továbbá, hogy amikor a fellebbezők kiléptek a vitarendezésből, rendelkezésükre állt valamennyi olyan információ, amely alapján előrelátható volt, hogy amennyiben vitatják, hogy az 1993 előtti időszakban részt vettek a kartellben, ez szükségképpen hatással lesz az „engedékenységi” keretében és az „engedékenységen kívül” számukra nyújtható csökkentésekre,⁶⁸ mivel tisztában voltak azzal, hogy kedvezménnyel jutalmazható együttműködésük lényegében erre az időszakra korlátozódott.⁶⁹ Semmiképp nem hivatkozhatnak tehát arra, hogy a Törvényszék megsértette a bizalomvédelem elvét.

61 — Különösen: 2013. október 24-i Kone és társai kontra Bizottság ítélet (C-510/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:696, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd analógia útján a Bizottság rendelkezésére álló azon lehetőséggel kapcsolatban, hogy a bírságokra vonatkozó korábbi gyakorlatát kiigazítsa annak érdekében, hogy bizonyos változásokat, különösen a jogsértések gyakoriságát, összetettségét és súlyosságát figyelembe vehesse: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 169., 191. és 227. pont); Kokott főtanácsnok Schindler Holding és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-501/11 P, EU:C:2013:248, 169–174. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 — A 2006. évi iránymutatás fellebbezők által hivatkozott 37. pontja egyébként kifejezetten úgy rendelkezik, hogy „az egyes ügyek egységisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet [azon általános] módszerektől”, amelyeket ezen iránymutatás tartalmaz.

63 — Különösen: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 188. pont).

64 — A vitarendezési közlemény 16. pontjában szereplő kifejezések, amely pontot a jelen indítvány 56. lábjegyzetében idézem (kiemelés tőlem).

65 — Emlékeztetek arra, hogy a vitarendezési eljárás során a Timab és társa nem vitatták az 1978 és 1993 közötti időszakra vonatkozó részvételüket, ezt csak az említett eljárásból történt kilépésük után tették meg.

66 — A 622/2008 rendelet (4) preambulumbekzdése, az előbbi rendelettel módosított 773/2004 rendelet 10a. cikke, valamint a vitarendezési közlemény 5., 20–22. és 27–32. pontja úgy rendelkezik, hogy amint a vállalkozások is szabadon kiléphetnek a vitarendezési eljárásból, a Bizottság is széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, különösen a bírság összegének módosítását illetően, vagy új elemek felmerülésére tekintettel az eljárás megszakítását illetően, amennyiben az ügyben még nem született végleges határozat (lásd különösen: Bernardeau, L. és Christianne, J. P., i. m., I.738. és I.749. pont).

67 — Ahogy azt a Törvényszék helyesen értékelte a megtámadott ítélet 96., 123. és 124. pontjában.

68 — A Bizottság hangsúlyozza, hogy a Timabbal és társával a vitarendezési eljárás során részletesen ismertette a tervezett bírságtartomány kiszámítására irányadó módszert, az esetleges csökkentésekkel kapcsolatos tényezőkre is kitérve.

69 — A megtámadott ítélet 82. és azt követő pontjaiból kiderül, hogy a bírság végső összegének növelése a bírságalap meghatározásától is függ, tekintettel arra, hogy a Timab és társa eladásainak értéke a vitatott határozattal érintett időszakban jelentősen növekedett (lásd: Idot, L., „Cartels et procédure de transaction”, *Europe*, 2015., 7. sz., 267. kommentár, 1. pont).

51. Végül szeretném hangsúlyozni, hogy amennyiben a Timab és társa által képviselt álláspontot fogadná el a Bíróság, azzal gyakorlatilag arra ösztönözné az eljárás alá vont vállalkozásokat, hogy *először* a többek között a jogsértésért fennálló felelősségük elismerését feltételező vitarendezési eljárást⁷⁰ válasszák, pusztán abból a célból, hogy hozzájussanak a nekik felrótt jogsértéssel kapcsolatos valamennyi információhoz, valamint hogy az irányadó bírságtartomány útján garanciát kapjanak a maximálisan kiszabható bírság összegére, *majd* ezt követően kilépjenek a vitarendezésből annak érdekében, hogy a rendes eljárás keretében teljeskörűen hozzáférhessenek a Bizottság rendelkezésére álló bizonyítékokhoz, továbbá a jogsértés vitatására lehetőséget nyújtó meghallgatási jogosultságot⁷¹ szerezzenek, mindezt úgy, hogy magasabb bírság kiszabását még új körülmények felmerülése esetén sem kockáztatják.

52. A fellebbezők tehát úgy vélik, hogy az e kétféle eljárás nyújtotta előnyök halmozhatóak, méghozzá az ezekkel járó hátrányok vállalása nélkül, amely eljárási mód számomra ellentétesnek tűnik a 622/2008 rendelettel módosított 773/2004 rendelet – különösen az eljárások egyszerűsítésére és hatékonyságára vonatkozó –⁷² célkitűzéseivel. Amikor ugyanis egyes kartellben részt vevő vállalkozások a többi résztvevővel ellentétben úgy döntenek, hogy nem viszik végig a vitarendezési eljárást, a Bizottság feladata komplikáltabbá válik, mivel az ilyen vegyes helyzetben kénytelen két eljárást folytatni párhuzamosan, és ugyanazon jogsértés vonatkozásában két külön határozatot hozni.⁷³

2. Az egyenlő bánásmód elvéről

53. A Timab és társa fellebbezésében előadják, hogy a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód elvét, kizárólag arra hivatkozva, hogy „mivel a vitarendezési eljárásból való kilépést illetően a »tájékozott döntés« meghozatala nem állt módjukban, ezt követően pedig egy meglehetősen »paradox« eredménnyel szembesültek, a többi félhez képest – amelyek számára előrelátható volt a velük szemben kiszabandó bírság összege, így benyújtották vitarendezési beadványukat – kevésbé kedvező bánásmódban részesültek”.

54. A Bizottság ezzel szemben azt állítja, hogy a vitatott határozatban kifejtettekéből kitűnik, hogy semmilyen megkülönböztetés nem történt a fellebbezők és a kartell többi tagja között, mivel minden bírságot azonos paraméterek mentén számítottak ki, és az egyetlen különbséget az egyezséget kötő vállalkozásoknak biztosított 10%-os engedmény jelenti.⁷⁴

55. Emlékeztetek arra, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat alapján az egyenlő bánásmód elve az uniós jog egyik általános elve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke ismer el, és amelynek tiszteletben tartását a Bíróság és a Törvényszék biztosítja, többek között a versenyjog megsértéséért kiszabott bírságok tekintetében is.⁷⁵ Ezen elv megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy a különböző helyzeteket ne kezeljék ugyanolyan módon, kivéve ha ez a bánásmód objektíve indokolt.⁷⁶

70 – A vitarendezést elfogadó felek által tett engedmények a következőkből állnak: a kifogások elismerése, a bírság felső határának elfogadása, annak elismerése, hogy észrevételezési jogosultságukkal élhettek, valamint lemondás az iratokba való széles körű betekintéstől és a meghallgatás lehetőségéről (lásd a 622/2008 rendelettel módosított 773/2004 rendelet 10a. cikkét és a vitarendezési közlemény 20. pontját).

71 – Lásd a vitarendezési közlemény 19. pontját, illetve analógia útján 29. pontját.

72 – Lásd a 622/2008 rendelet (4) preambulumbekendését.

73 – Ebben az értelemben lásd: Idot, L., i. m., 1. pont; Idot, L., „Le Tribunal de l’Union se prononce pour la première fois sur la procédure de transaction”, *Revue des contrats*, 2015., 4. sz., 928. o.

74 – E tekintetben a Bizottság a vitatott határozat 320. és azt követő pontjaira utal, amelyeket a megtámadott ítélet 17–26. pontja foglal össze, amely pontokban a kartell valamennyi résztvevőjére vonatkozóan ismertetik a bírságaik kiszámításának módját az egyes szakaszokban megállapított összegek megjelölésével.

75 – Különösen: 2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet (C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 105. pont); 2014. június 12-i Deltafina kontra Bizottság ítélet (C-578/11 P, EU:C:2014:1742, 75. pont).

76 – Különösen: 2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet (C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 106. pont); 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51. pont); a megtámadott ítélet 72. és 201. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

56. Márpedig az említett elv sérelmére alapozott kifogás alátámasztása érdekében a fellebbezők nem szolgálnak bizonyítékkal arra nézve, hogy jelen ügyben fennállnának a fent hivatkozott alkalmazási feltételek. Különösen azt nem tudják igazolni a Bíróság előtt, hogy a kartell többi, a vitarendezést végig vivő tagjával összehasonlítható helyzetben lennének, ahogy azt sem, hogy e tagoknál kedvezőtlenebb bánásmódban részesültek volna⁷⁷ úgy, hogy e feltételezett hátrányos megkülönböztetés objektív okokból ne lett volna indokolt. Ennélfogva ezt az érvet véleményem szerint a Bíróság hivatkozott ítélkezési gyakorlatának megfelelően elfogadhatatlannak kell tekinteni.⁷⁸

57. Másodlagosan, érdemben hangsúlyoznám, hogy a megtámadott ítéletben a Törvényszék ügyelt annak tisztázására, hogy még a jelen ügghöz hasonló vegyes helyzetben is, ahol két, különböző címzettekhez intézett határozatot hoztak két külön – vitarendezési, illetve rendes – eljárás során, alkalmazandó az egyenlő bánásmód elve, mivel ugyanazon kartell résztvevőiről van szó. Azt a helyes következtetést vonta le, hogy a 2006. évi iránymutatás teljes mértékben irányadó ebben az összefüggésben, és hogy ugyanazon számítási kritériumok és módszerek alkalmazandók megkülönböztetés nélkül a kartell valamennyi résztvevőjére,⁷⁹ a vitarendezési eljárásra vonatkozó azon különös szabályok kivételével, mint az abban részt vevő feleknek járó 10%-os csökkentésre való jogosultság.⁸⁰ A Törvényszék a Timab és társa ezen bírósághoz benyújtott kérelmeiben szereplő különböző jogcímeknek megfelelően, ezen elvek mentén megfelelő vizsgálatot lefolytatva megállapította, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta a szóban forgó elvet a vitatott határozatban.⁸¹

58. Következésképp azon a véleményen vagyok, hogy a negyedik jogalap első részének első felében előadott kifogásokat elfogadhatatlannak, illetve mindenféleképpen megalapozatlannak kell nyilvánítani.

C – A vitarendezési eljárás szabályainak alkalmazása során elkövetett feltételezett téves jogalkalmazásról (a negyedik jogalap második része)

59. Először is a Timab és társa azt állítja, hogy téves jogalkalmazáson alapult a Törvényszék azon megállapítása, hogy a Bizottság tájékoztatta őket a vitarendezési eljárásból történő kilépésük várható hatásáról. Véleményük szerint a Törvényszék jogilag tévesen mutatta be a megtámadott ítélet 125. pontjában⁸² a 2010. február 24-i meghallgatáson elhangzottakat, amelynek keretében a Bizottság jelezte, hogy a bíróság kiszámításánál figyelembe veszi majd a Timab és társa azon álláspontját, mely szerint csupán 1993 után csatlakoztak a kartellhez. A fellebbezők arra hivatkoznak, hogy az ítélet e

77 – Többek között nem értem, hogy a Timab és társa miért állítja, hogy a vitarendezést választó felek kedvezőbb bánásmódban részesültek azáltal, hogy számukra „előrelátható volt a velük szemben kiszabandó bírság összege”.

78 – Lásd a jelen indítvány 48. lábjegyzetét.

79 – Ahogy Kokott főtanácsnok a Pilkington Group és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványában (C-101/15 P, EU:C:2016:258, 96. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) kifejtette ugyanis, „a kartelltevékenység szankcionálása során rendszerint teljesül az egyenlő bánásmód elve, ha a velük szemben kiszabott bírságok kiszámítása során a kartell összes résztvevőjét azonos szempontok szerint kezelik, így minőségileg ugyanazon kartelltevékenység tekintetében nem értékelnek két mérce alapján”. Az azonos paraméterek mentén történő számítási mód ugyanakkor nem akadályozza annak, hogy a Bizottság a bírság összegének megállapításánál figyelembe vegyen bizonyos enyhítő vagy súlyosító körülményeket, amelyek egyik vagy másik résztvevő esetében fennállhatnak.

80 – Lásd a megtámadott ítélet 71–74. pontját, valamint ugyanebben az értelemben ezen ítélet 216. pontját.

81 – Lásd a megtámadott ítélet 160–164., valamint 201–206. pontját. Ítéletének ezen utolsó részében a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a kartell egy másik résztvevője által kapott bírságcsökkentés, és az, hogy a fellebbezőkkel szemben kiszabott bírságot nem csökkentették, a Bizottság által a 2006. évi iránymutatás 35. pontja alapján végzett objektív vizsgálat eredménye, mivel a fellebbezők együttműködési képessége nem volt összemérhető e másik félével.

82 – Kifejezetten hivatkoznak az említett pont következő részére: „a Bizottság [...] a 2010. február 24-i meghallgatáson arra kérte a felpereseket, hogy tisztázzák az engedékenység iránti kérelmük és az 1993-at megelőző tények közötti összefüggést, és közölte, hogy a jogsértés új minősítése hatással lehet a bírságok kiszámítására és különösen a Timab [és társa] együttműködésének hozzáadott értékére” (kiemelés a fellebbezésben).

részében szereplő „együtműködés” általánosan értendő fogalmával ellentétben⁸³ a rendes eljárás során a Bizottság soha nem említette kifejezetten az „engedékenységen kívüli” együtműködésért járó 35%-os csökkentés eltörlését, és azt sem, hogy az említett meghallgatás során szóba került „engedékenység” kizárólag a vitarendezési eljárásban előírányzott 17%-os csökkentést jelenti.⁸⁴

60. A Bizottság szerint ez az első kifogás hatástalan. Véleményem szerint helyesen jegyzi meg, hogy abban a fellebbezők indokolatlan módon összetévesztik a Timab és társa *vitarendezéséből való kilépésének* hatásait azokkal a lehetséges következményekkel, amelyekkel az érintettek által a kifogásközlésre adott 2010. február 2-i válaszukban közölt, *a jogsértésben való részvételük időtartamára vonatkozó állásfoglalásuk megváltoztatása* járhatott. Márpedig nekem úgy tűnik, hogy a megtámadott ítélet fellebbezők által sérelmezett része pusztán a Bizottság által a 2010. február 24-i meghallgatás során közölt figyelmeztetést idézi, amelyre az említett álláspont megváltoztatása, nem pedig, ahogy azt fellebbezők állítják, a vitarendezési eljárásból történt kilépésük miatt került sor.⁸⁵ Ebből következően meg kell állapítani, hogy ez a pontatlan előfeltételezésen alapuló kifogás megalapozatlan.

61. Másodszor a fellebbezők szerint a Bizottságnak már a vitarendezés szakaszában ismertetnie kellett volna, hogy mit tekintett „új elemnek”, nevezetesen azt, hogy 1978-tól kezdődően nem állapítható meg egységes és folyamatos jogsértés fennállása. Azt állítják, hogy a Törvényszék nem élt korlátlan felülvizsgálati jogkörével, mikor tartózkodott azon hibák feltárásától, amelyeket véleményük szerint a Bizottság a vitarendezési eljárás szakaszában a jogsértés értékelése során elkövetett, ezáltal helybenhagyva a bírságsökkentések csaknem teljes mértékű eltörlését.

62. A Bizottság ellenvetése szerint itt a harmadik jogalap keretében már kifejtett kifogás egyszerű megismérléséről van szó. Ennélfogva ugyanazon indokok alapján⁸⁶ el kell utasítani, lévén már észrevételeztük, hogy a fellebbezők a Törvényszék állítólagos téves jogalkalmazásainak ürügyén valójában a Bizottság, valamint a Törvényszék által lefolytatott tényállás-értékelést kívánják vitatni, amelyre a Bíróság felülvizsgálati jogköre nem terjed ki.⁸⁷ Ennélfogva e kifogás elfogadhatatlan.

63. Mivel a megtámadott ítélet azon elemeit, amelyeket a negyedik jogalap második része sérelmez, semmilyen téves jogalkalmazás nem terheli, véleményem szerint a hivatkozott jogalaphoz ezen a címen nem lehet helyt adni.

64. Következésképpen úgy vélem, hogy a fellebbezés harmadik és negyedik jogalapjában foglalt kifogások egészét részben elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, és legalább részben, ha nem az egészét tekintve, érdemben el kell utasítani.

83 — A Timab és társa arra hivatkozik, hogy az „együtműködés” fogalma egyaránt magában foglalja az engedékenység keretén belül és azon kívül nyújtott csökkentéseket. A megtámadott ítélet 92. és 93. pontjában a Törvényszék arra emlékeztet, hogy az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján a Bizottság sem az engedékenységi közlemény értelmében, sem pedig „engedékenységen kívüli” együtműködés címén nem köteles bírságsökkentéssel jutalmazni az olyan természetű együtműködést, amely nem könnyíti meg a vizsgálatot abban az értelemben, hogy segítségével könnyebben megállapítható és adott esetben megszüntethető a jogsértés.

84 — A Bizottság által a vitarendezési eljárás keretében előírányzott csökkentésekkel kapcsolatban lásd a jelen indítvány 7. pontját.

85 — A Bizottság hozzáfűzi, hogy az elismerés e hiányának a bírság kiszámítását érintő hatásai, amelyekre felhívta a Timab és társa figyelmét, pontosan ugyanazok lettek volna akkor is, ha vitarendezési kísérletre nem került volna sor, vagy ha az érdekeltek már a vitarendezés keretében sikerrel vitatták volna a jogsértésben való részvételüket az 1993-at megelőző időszak vonatkozásában.

86 — Lásd analógia útján: 2016. június 14-i Marchiani kontra Parlament ítélet (C-566/14 P, EU:C:2016:437, 113. pont).

87 — Lásd a jelen indítvány 19. és azt követő pontjait.

V – Véggövetkeztetések

65. A fenti megfontolásokra tekintettel, a fellebbezés többi jogalapjának megalapozottságát nem prejudikálva, azt javasolom, hogy a Bíróság utasítsa el a harmadik jogalapot mint elfogadhatatlant, vagy másodlagosan mint megalapozatlant, valamint a negyedik jogalapot is mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant, vagy másodlagosan mint teljes egészében megalapozatlant. A költségekre nézve jelenleg nem teszek javaslatot.